

Information om miljöbalkens krav vid rivning av byggnad/installation

En byggnad/installation som tjänat ut sitt syfte rivs normalt för att ge plats åt något nytt, eller för att fastighetsägaren inte vill bekosta underhåll. Vid rivning av en byggnad/installation är det viktigt att avfallet som uppkommer tas om hand på rätt sätt, för att miljöbelastningen ska bli så liten som möjligt.

Tillstånd/Anmälan

Krav på tillstånd/anmälan för att bedriva miljöfarlig verksamhet finns i bilagan till förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (miljöbalken). Tillstånd enligt denna prövas av länsstyrelsen, medan anmälan görs till kommunal nämnd i den kommun där arbetet ska äga rum. Observera att själva rivningen kanske inte kräver anmälan/tillstånd men att efterföljande transport, mellanlagring, behandling, sortering, mekanisk behandling eller användning för anläggningsändamål kan göra det.

Både tillståndsprövning och anmälan om en verksamhet ska göras innan verksamheten beräknas starta. Anmälan till kommunal nämnd ska lämnas till miljöenheten senast 6 veckor innan verksamheten beräknas starta, tillståndsprövning kan ta längre tid. Planera därför arbetet med god tidsmarginal.

Utebliven tillståndsansökan/anmälan - vad säger lagen?

Om du startar en verksamhet utan att ha fått tillstånd eller gjort en anmälan är tillsynsmyndigheten enligt lag skyldig att lämna ärendet till åklagarmyndigheten för åtalsprövning. Kontrollera därför noga om verksamheten du tänker starta finns med i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Verksamheterna i bilagan kräver antingen tillstånd eller anmälan innan de startas. Observera att tillstånd/anmälan ibland förskrivs direkt i lagtext.

Rivningslov/rivningsanmälan

Kontakta kommunens byggenheten innan du startar, det kan krävas rivningslov eller rivningsanmälan för den aktuella verksamheten. Att inte ha gjort detta kan innebära att du får betala sanktionsavgift.

Tillsyn/prövning/avgift för handläggning

Samhällsbyggnadsnämnden har, enligt bilagan till förordning (1998:900) om tillsyn, tillsynsansvaret över verksamheter med beteckningen C (anmälningsskyldighet) samt alla övriga verksamheter som inte finns upptagna i bilagan till förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, men som kan påverka människors hälsa eller miljön. Nämnden tar ut avgift för handläggning av anmälan och för tillsyn enligt en taxa som fastställts av kommunfullmäktige.

Byggavfall

Byggavfall är normalt sett konstruktionsavfall såsom betong, sten, trä, tegel, plåt, puts etc. Detta avfall ska tas omhand enligt ordningen återbruk, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering. Avfallet får normalt transporteras av vem som helst men för sortering, behandling eller deponering kan tillstånd/anmälan krävas beroende på mängd. Anlitar du en entreprenör som tar hand om ditt avfall ansvarar du för att denne har tillstånd för att ta hand om avfallet enligt ovan.

Efter rivningen ska följande uppgifter redovisas till tillsynsmyndigheten (gäller vid rivningslov):

- Avfallsslag/fraktion
- Vilka koder enligt bilagan till förordningen avfallet har
- Mängd avfall för varje avfallsslag/fraktion
- Transportör för varje avfallsslag/fraktion
- Mottagare för varje avfallsslag/fraktion
- Slutlig omhändertagare av avfallsslag/fraktion

Farligt avfall

Farligt avfall såsom flytande kemikalier, förorenad betong/massor, elinstallationer, asbest, bly, kvicksilver etc. ska tas omhand av entreprenör med tillstånd för transport för farligt avfall samt mellanlagring/slutbehandling.

Verksamhet som lämnar sitt farliga avfall till transportör ska enligt 39 § Avfallsförordningen (2001:1063) kontrollera att transportör och mottagare av det farliga avfallet har tillstånd för respektive hantering. Dokumentation över detta ska finnas tillgänglig hos verksamheten som lämnar avfall.

Enligt 41 § avfallsförordningen ska ett transportdokument upprättas för varje transport av farligt avfall inom Sverige. Dokumentet skall innehålla uppgift om avsändare, mottagare, transportör, avfallsslag och avfallsmängd samt undertecknas av avsändaren och vid mottagandet av mottagaren. Dokumentation över detta ska finnas tillgänglig hos verksamheten som lämnar avfallet.

Efter rivningen ska följande uppgifter redovisas till tillsynsmyndigheten (gäller vid rivningslov):

- Avfallsslag/fraktion
- Vilka koder enligt bilagan till förordningen avfallet har
- Mängd farligt avfall för varje avfallsslag/fraktion
- Transportör för varje farligt avfallsslag/fraktion
- Mottagare för varje farligt avfallsslag/fraktion
- Slutlig omhändertagare av farligt avfallsslag/fraktion
- Kopia på upprättade transportdokument som visar transportör och mottagare av uppkommit farligt avfallsslag/fraktion

Återställning/fyllning

Efter att en byggnad/installation rivits finns ibland behovet av att fylla igen hål efter grund, källare eller liknande. För detta ändamål kan du få använda dig av delar av grunden eller byggnadskonstruktion ex betong/tegel etc. Dock kräver detta en anmälan enligt 9 kap § 6 miljöbalken för återanvändning av avfall för konstruktionsändamål.

Ska platsen för byggnaden/installationen återställas/fyllas med återvinna schaktmassor gäller följande:

- Om massor (klassificerade eller tillfredställande provtagna) som används för återbruk medför mindre än ringa risk för förorening av marken där den läggs krävs ingen anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken. Sådana massor är de som klarar de sju punkter som finns uppsatta i länsstyrelsens information om schaktmassor eller som kan friklassas genom provtagning och klarar värdena i tabell 4 i Naturvårdsverkets handbok 2010:1, Återvinning av avfall i anläggningsarbeten.
- Om massor (klassificerade eller tillfredställande provtagna) som används för återbruk medför ringa risk till mer än ringa risk för förorening av marken enligt handboken ovan där den läggs krävs anmälan enligt miljöbalken enligt 9 kap 6 § miljöbalken till den kommunala nämnden.
- Om massor (klassificerade eller tillfredställande provtagna) som används för återbruk medför mer än ringa risk för förorening av marken enligt handboken ovan där den läggs krävs tillstånd enligt 9 kap 6 § miljöbalken. Tillståndet söks hos länsstyrelsen.
- När det gäller ovidkommande material kan upp till 5 % av detta accepteras i rivningsavfall/massor som ska användas för återbruk under förutsättning att materialet inte består av farligt avfall eller andra ämnen som kan bidra till att marken förorenas. En tumregel är att det ovidkommande materialet inte får ge ett skräpigt intryck.
- Du ska som beställare kräva av den entreprenör som anlitas att leverera/utföra återställning/fyllning skriftligt intyg på att de massor som används är lämpliga för ändamålet.
- Observera att för allt återbruk av avfall/schaktmassor krävs ett tydligt syfte med användningen av marken och att åtgärden inte ska tjäna som kvittblivning av materialet. Kan inte syftet med återställandet/utfyllnaden styrkas vid rivningen kommer förfarandet/anmälan inte att tillåtas.
- För mer information, se länsstyrelsen i Jönköpings ”Information om Schaktmassor”, publicerad 2010-11-10.

Förorenad mark

En byggnad/installation och den verksamhet som varit i den kan ha givit upphov till en lokal markförorening. I samband med rivning och ev. utfyllnad eller nybyggnation kan krav komma att ställas på undersökning vad beträffar förorenad mark. Föreligger risk för att marken är förorenad får schaktarbeten eller byggnation inte vidtas förrän föroreningens art och utbredning undersökts och redovisats för tillsynsmyndigheten. Om du är osäker på fastighetens/byggnadens historia kan du kontrollera om fastigheten finns upptagen i länsstyrelsens databas över tänkbara förorenade platser i länet. Tjänsten är kostnadsfri och kan hittas på www.lansstyrelsen.se/jonkoping

Om du som entreprenör eller verksamhetsutövare upptäcker förorening /misstänkt föroreningen vid markarbete är du skyldig att omedelbart avbryta arbetet och underrätta tillsynsmyndigheten.

PCB

Byggnader/tillbyggnader som gjordes mellan 1956 och 1974 kan innehålla PCB. Föreningen kan finnas i fogar, elinstallationer (främst kondensatorer), isolerglas mm. Vid misstanke om PCB i en byggnad ska prover tas för att se omfattning och koncentration. I vissa fall kan det vara nödvändigt att innan rivning sanera byggnaden/installationen från PCB-haltigt material.

Asbest

Yrkesmässig hantering regleras av Arbetsmiljöverket och deras regler. I de flesta fall krävs tillstånd för att få utföra rivning eller på annat sätt arbeta med asbestinnehållande material. För att få riva asbest krävs dessutom särskild utbildning/behörighet. Mer information hittar du hos Arbetsmiljöverket www.av.se/teman/asbest/. Är du osäker på reglerna, kontakta Arbetsmiljöverket innan arbetet påbörjas.

I Sverige får privatpersoner hantera asbesthaltigt material från sin egen fastighet, men man ska innan arbetet påbörjas ha skaffat sig kunskap om hur man ska göra för att undvika hälsoskador och olägenheter för omgivningen. Inomhus bör du som privatperson inte göra några åtgärder själv då det är mycket svårt att förhindra att asbestdamm sprids inne i bostaden. Bästa lösningen är att alltid anlita en ackrediterad fackman vid hantering av asbest inomhus samt vid hantering av lös asbest, t.ex. formsprutad isolering med asbest.

Att tänka på om man som privatperson ändå ska hantera asbest:

- Hantera asbesten försiktigt så att det inte dammar. Eternitplattor hanteras försiktig så de inte går sönder och kan fuktas lätt för att minska dammbildningen. Eventuell asbest innehållande massa som bildas efter vattenbegjutningen tas om hand och hanteras som det övriga asbestavfallet.
- Använd skyddsmask av halvmasktyp med partikelfilter P3 och skyddskläder av

engångstyp. För att undvika spridning av asbestdamm ta av dig kläderna innan du går in och tvätta dig noggrant.

- Förpacka asbestavfallet i täta plastsäckar eller dylikt och märk dem med ASBEST. Använda overaller och engångsmasker ska omhändertas på samma sätt som asbest.
- Avfallet räknas som farligt avfall och ska, inom Eksjö kommun, lämnas vid återvinningscentralen i Eksjö eller Ingatorp.